

Arvostelut

**Albert Uderzo:
Asterix ja Latraviata
Suomennos Outi Vaali, tekstaus Timo Ronkainen
EGMONT**

Kaikkiaan 31. Asterix-albumin, Asterix ja Latraviatan sisältää on pimitetty kuin valtiosalaisuutta. Sarjan piirtäjä Albert Uderzo kertoi etukäteen ainoastaan albumin nimen ja sen, että Asterix ja Obelix kohtaavat äitinsä.

Kyseessä oli tietysti nokkela markkinoitajikikka, jolla haluttiin saada potentiaalinen Asterix-yleisö kiinnostumaan aiheesta. Yllättäen kaiken humun takaa paljastuu aivan luettava albumi, joka ei ole missään nimessä vanhojen klassikkojen veroinen mutta selvästi parempi kuin pari edellistä Uderzon kyhäämää kammatusta.

Nimellään Verdin La Traviata -oopperaan viittaavassa albumissa Asterix ja Obelix tapaavat paitsi äitinsä myös isänsäkin. Kaverusten ilo hälvenee, kun paljastuu, että emot haluavatkin isoäideiksi ja yrittävät parittaa poikiaan.

Samaan aikaan Rooman hallitsijan Julius Caesarin vihemies, konsuli Pompeius, tajuaa olevansa pulassa. Voittamattomien gallialaisten kylässä on miekka ja kypärä, jotka todistaisivat löytyessään, että Pompeius punoo juonia Caesarin selän takana.

Pompeius ja hänen vasallinsa Bonus-malus tietävät, että Obelix rakastaa nuoren Brigitte Bardot'n näköistä Mimosaa. Inha parivaljakko palkkaa Rooman teatterin tragedianäyttelijän Latraviatan esittämään muistinsa menettänyttä kaunotarta. Hänen on määrä hankkia miekka ja kypärä takaisin naisen aseine.

Asterixit menettivät melkoisesti luvovoimaansa, kun sarjan alkuperäinen käsikirjoittaja René Goscinny kuoli vuonna 1977. Uderzo otti tuolloin myös käsikirjoitukset kontolleen.

Valitettavasti hän ei ole Goscinnyn veroinen tarinankertoja. Goscinny viijeli nokkelaa, historian kautta nykypäivään vertautuvaa satiiria, kulttuurisia viittauksia ja hauskoja sanaleikkejä. Hänen käsikirjoittamansa Asterixit olivat monitasoista koko perheen laatuviihdettä, kun taas Uderzo suuntaa tarinansa selkeämmin lapsille. Huumori on toiminnallisempaa ja farssimaisempaa.

Kuten Aku Ankka -lehden toimituspäällikkö Jukka Heiskanen totesi albumin tiedotustilaisuudessa, on Uderzo tuonut Asterixiin vuosi vuodelta enemmän fantastisia elementtejä. Asterix ja Latraviata on kohtaus, jossa tietäjä Akvavitix antaa Asterixille lääketta. Rohto tekee Asterixistä vähäksi aikaa "jättikirpun", joka loikkiä holtittomasti ympäriinsä. Pariissa aikaisemmassa albumissa on jo nähty muun muassa kutistuvia roomalaisia ja lentäviä lemmiä Atlantiksessa.

Uderzon yksin tekemien tarinoiden tasosta voi todellakin olla montaa mieltä. Asterixit myyvät kuitenkin nykyisin jopa paremmin kuin Goscinny'n aikana, joten suuri yleisö ei ole hylännyt sarjaa. Uderzo kyhää tarinat kerta kerralta vähemmistä ainoksista, mutta joka albumista löytyy pari uutta oivallusta. Tosikkokin hörähtää muutamaa otteeseen tämän tarinan parissa. Vauhti vähenee mutta ei hydy.

Albumin järkyttävimmässä kohtauksessa Obelix kiivastuu Asterixille rakaudenpuuskassaan ja lyö häneltä tajun kankaalle. Kun gallialaiset mäiskivät luonteettomia roomalaisia, lukija samastuu sankareihin ja vain nauraa slapstick-komiikalle. Nyt käy toisin. Enpä ole aikaisemmin törmännyt Asterix-albumissa kohtaukseen, joka suorastaan kauhistuttaa. Tai ainakin hämmentää pahemman kerran.

Ville Hänninen

**Tiziano Sclavi – Luigi Piccatto:
Dylan Dog 1 – hirviön paluu
Suomennos Mira Selander, tekstaus Mikko Huusko
JALAVA**

**Giancarlo Berardi – Marco Soldi:
Julia, rikostutkijan seikkailuja 1 – Jerry on kadonnut
Suomennos Hanna Virtanen, tekstaus Mikko Huusko
JALAVA**

Italialaisen kioskisarjakuvan parhaimmista edustavista Dylan Dog ja sen naisellistettu versio Julia tekevät odotetun mairinnousun Suomeen. Molemmat ovat pohjimmitaan rikostarinoita, joissa musta huumori pilkkahtelee kauhuelementtien lomassa.

Yliluonnollisiin rikospähkinöihin erikoistuneen Dylanin hahmo on kuin Corto Maltesen poika. Julia on saanut piirteensä Audrey Hepburnilta. Kummallakin on elokuvahahmoa muistuttava apuri, Dylanilla latteita vitsejä laukova Groucho ja Julialla Whoopi Goldbergin näköinen, hössöttävä kodinhoitaja Emily. Molemmat sarjat on piirretty hieman huolimattomaan perustyyliin. Dylan Dog sijoittuu Lontooseen ja Julia New Yorkiin, vaikka sarjojen henki on ilmeisen italialainen.

Varsinkin Dylan Dogissa harrastetaan kauhuelokuvien kierrätystä. Hirviön paluussa lainataan Mia Farrowin tähdittämää Sokeaa kauhua, perusjuttu on uudelleen käännetty ja kaulittu kaunotar ja hirviö-tarina. Myöhemmissä osissa käsikirjoitukset kehittyvät monisyisemmiksi. Sclavi on Italiassa hyvin suosittu tarinotsija, ja hänen elokuvansa Dellamorte Dellamore (aka Cemetery Man), jossa Rupert Everett toimii omittuisen hautausmaan suntiona, on nähty Suomessakin taivaskanavien välityksellä.

Jerry on kadonnut -tarina on moni-

ulotteisempi, vaikka ei suuria yllätyksiä tarjoakaan. Ken Parkerin luojana tunnettu Berardi aloitti Julia-sarjan kaksi vuotta sitten. Päähahmo on luonteeltaan herkkä mutta samalla voimakas ja älykäs. Jos tulee kolhuja, kovarykkiset miesavustajat oikovat ne.

Miellyttävintä molempien pokkarien tarinoissa on niiden ajaton henki. Yliluonnollisista elementeistä huolimatta jalat pysyvät maanpinnan tasolla. Mukana ei ole Bond-tyylistä teknokikkailua tai Modesty Blaisen superkykyjä. Mysterit ratkotaan järjellä tai (Dylan Dogissa) kirveellä, ei niinkään teknologialla.

Kohtuuhintaiset pokkarit tarjoavat sen, mitä lukija voi niiltä odottaakin. Keski-vertoa nokkelampaa viihdettä vaikkapa junamatkan ratoksi.

Vesa Kataisto

**Harold Knerr:
Kissalan pojat
Suomennos Jukka Heiskanen,
tekstaus Jari Rasi
JALAVA**

Suomessakin ainakin Seurassa julkaistava Kissalan pojat on vanhin edelleen ilmestyvä sarjakuva. Hahmot loi alunperin Rudolph Dirks vuonna 1897. Nyt julkaistuun albumiin on kuitenkin kerätty Harold Knerrin piirtämiä hupailuja.

Vielä 1800-luvulla lastenkirjallisuus oli lähinnä opettavaisia ja syyllistäviä kertomuksia ja loruja siitä, miten kunnollinen, siveä lapsen käyttäytyy. Ihmemaan Liisan luoja Lewis Carroll oli ensimmäinen nimenomaisesti lastenkirjailija ja -kuvittaja, joka uskalsi luoda viljejä ja anarkistisia tarinoita, joita kersat todella haluavat lukea. Kissalan pojat edustaa samaa anarkistisen hupaisaa lajityyppiä, vaikka esikuvana ovatkin olleet Wilhelm Buschin Max ja Moritz -kirjat.

Kissalan pojat ovat kaksi ylivilkasta ja -mielikuvituksesta vessellä, Hansu ja Fritsu. Aikuisia sarjassa edustavat Kapu, Inspehtori ja kotiopettajatar neiti

**Pauli Kallio – Jukka Tilsa:
Postimies Niilo
LIKE**

Helsingin Sanomien sunnuntaisivuilla vuosina 1999-2001 ilmestynyt Postimies Niilo on perusidealtaan erinomainen. Hyväntuulinen sanaton sarjakuva kääntää selkensä kyyniselle nykysarjakuvalle ja ammentaa ideansa pikemminkin vanhoista mykkäelokuvista ja 1930- ja 1950-lukujen klassisista sanomalehtisarjakuvista.

Niilolle sattuu ja tapahtuu, mutta kekseliäs mieli selviää tilanteesta kuin tilanteesta. Kun kantrikonsertissa ei näe esiintymislavalle, on otettava periskooppi käyttöön. Parranajohaavat voi peittää hausalla tekoparralla.

Sarja luo omanlaisensa nostalgisen maailman, jossa asiat ovat vielä yksinkertaisempia ja ristiriidat sovittavissa. Vaikka tapahtumien aikaa ja paikkaa ei voikaan tarkasti määritellä, tuntuu Postimies Niilo sijoittuvan jonkinlaiselle "ikuiselle 1950-luvulle" – vai pitäisikö sanoa Aku Ankka -vuosikymmenelle? Niilossa, sen pelkistyneessä esinemaailmassa ja kuvakerronnassa, nimittäin näkyy kaikkein selvimmin Tilsan velka Barksille ja muille Aku Ankka -taitureille.

Postimies Niilo ei ole tekijöidensä parasta sarjakuvaa vaan enemmänkin esimerkki luovasta ammattitaitoisuudesta. Tilsa on hillittömimmillään omista parisivuisissaan mutta on onnistunut luomaan Niiloon tunnistettavan, pelkistetyn kauniin kuvamaailman.

Pauli Kallion käsikirjoitukset ovat herkullisimmillaan, kun hän pääsee joko ihmishuohderuodintojen kimppuun (Krampeja ja nyrjähdyksiä) tai lempilapsensa musiikkiin maailmaan (Ornette Birks Makkonen). Postimies Niilo osoit-

taa, että Kalliolla on silmää perinteiselle tilannekomikalle.

On makuasia, pitääkö Niilon seikkailuja sympaattisina vai hampaattomina. Ehkä sunnuntaistrippeissä voisikin välillä olla enemmän vääntöä: tilanteet hymylyttävät usein, mutta siinä kaikki.

Selvää ainakin on, että sarja ei ollut täysin kotonaan Hesarin sarjakuvasiivulla. Vaikka sanomalehtisarjakuvaa ei todellakaan voi pitää uudistusvoimaisena tai maailmankuvultaan tätä päivää elävänä sarjakuvan muotona, mykkä Niilo tuntuu silti jonkinlaiselta kummajaiselta jerejen ja karvisten keskellä.

Onkin hyvä, että sarjan parhaita hetkiä on saatu koottua albumiksi. Niilon kohdalla pätee näet sama asia kuin vanhojen elokuvien tai musiikin kohdalla: mitä enemmän tunnelmallista sarjaa lukee, sitä enemmän siitä pitää.

Ville Hänninen

Lazare – Mythic – Walthéry: Rubiini, Toinen todistaja Suomennos Kirsi Kinnunen, tekstaus Marko Latva-Nikkola EGMONT

Maailma on muuttunut sitten Ruudun ja Non Stopin päivien. Silloin lentoemäntä Natasa seikkaili eri puolilla maailmaa ja sai poikalukijat kuulaamaan peräänsä. Jutut olivat aidosti jännittäviä ja hauskoja. Nykyään belgialaisen François Walthéryn, 55, uudessa Rubiini-sarjakuvassa naisen muodot ovat isommat, mutta viehkeys on kateissa.

Rubiini on chicogolainen rikospoliisi, jolla on iso revolveri ja vähän vaatteita. Hän on vahva nainen, joka ei vähästä säikähdä eikä lankea miehen edessä. Natasaan verrattuna Rubiini on kovempi

ja väkivaltaisempi mimmi, joka selviytyy tulkista tilanteista vain pyssyn paukkeella. Walthéry esittelee sankaritartaan edelleen pyly edellä, mutta Rubiinista jää vaikutelma, ettei tytön päässä pyöri muuta kuin silmät.

Rubiinin ensimmäinen suomennettu seikkailu Toinen todistaja on oikeasti sarjan kolmas tarina vuodelta 1995. Kaikkiaan albumeita on jo seitsemän. Walthéryn piirroksijän kyllä tunnistaa, mutta mies lienee tehnyt vain sivujen luonnokset. Viiva on paksumpaa kuin ennen ja hahmot pelkistetympiä.

NYPD Bluen oloiset tarinat on väsänyttä belgialainen Mythic. Amerikan ralli ei jaksa innostaa – televisio on niitä pulloissaan. Tarina on arvailtava, mutta lopun yllätys jää arveluttamaan. Soldatehoahan sillä haettiin, mutta pitääkö lastensarjakuviinkin tunkea väkisin kynnisyttä?

Jos pitäisi valita, ottaisinko autiolle saarelle Natasan vai Rubiinin, valinta olisi helppo. Molemmat tytöt, mutta sarjakuvista vain Natasan.

Jyrki Jantunen

Sarjakuvapäivät (toim. Pauli Kallio) SUURI KURPITSA

Kaksitoista sarjakuvapiirtäjää pitää päiväkirjaa elämästään kuukauden ajan. Mikä ihana idea. Ja tuhoon tuomittu: voiko 12:n eri tasoisien kertomuksen ja toisistaan poikkeavan tyylin yhdistelmä olla muuta kuin vähän nälkäiseksi jättävä sillisalaatti?

Kyllä ja ei. Selvähän on, että kaikki päiväkirjan pitäjät eivät innosta minua yhtä paljon, mutta joukossa on silti yllättävän paljon joko sympaattisia arki-kuvauksia tai kertakaikkiaan nokkelia muutokokeiluja.

Kati Rapia on onnistunut kadehdittavan taitavasti nostamaan arjesta esiin sympaattisia tilanteita tai kummallisia yksityiskohtia. Hammasraudoista, puiden kaatamisesta, lihapullien paistamisesta ja flunssasta voi näköjään löytää uusia ulottuvuuksia, jos vain on mielikuvitusta ja kärsivällisyyttä tutkailta asioita toisin.

Sama pätee Katja Tukiainen pääosin Intiaan sijoittuvaan kuukauteen, jossa jokainen sivu ja päivä on rakennettu jonkin ruokaan liittyvän huomion ympärille. Ideasta luulisi riittävän eineksiä viidelle päivälle, mutta Tukiainen kääntää kaavan ympäri, nurin niskoin, ylösalaisin...

Tukiainen onnistuu samassa kuin Rapia: teennäisyyden sijaan hän onnistuu löytämään uuden näkökulman maailmaan, jossa elämme. Voiko taiteilijalta vaatia enempää?

Maarit Kytöharju puolestaan on tehnyt päiväkirjan yhteistyössä vuonna 1997 syntyneen tyttärensä Oona Gilin kanssa. Maarit on tehnyt tekstiä ja Oona kuvat. Vaikka en päässytäkään täysin Maaritin elämään sisään, kuvat toimivat tekstin rinnalla loistavasti.

Kun olemme murrosiässä, kaikki lapsenomaisen kerronta tuntuu meistä naiivilta, taitamattomalta ja typerältä. Sen jälkeen koctamme koko ikämme saada sitä herkkyyttä takaisin. Vaikka se ei olekaan mahdollista, toivon, että Oona ei menetä taitoaan koskaan.

Ville Pirinen = aina hyvä. Päiväkirjassa Pirisen kerronta pohjaa enemmän tekstiin kuin kuvaan, mutta se ei näin hauskojen juttujen kohdalla haittaa vähäkään. Ihan loppuun asti ei ole Piri-selläkään ideoita riittänyt.

Johanna "Rojun" Rojolan joulukuu näkyy olleen sarjakuvantäyteinen kuukausi. Täynnä ovat sivutkin: löytyy jos jonkinlaista röpelystä ja rosaa. Harmaiden pintojen päälle tehdyt kuvat vangitsevat hienosti arjen eri tilanteet ja tunnelmat. Albumin pieni koko tosin ei tee Rojulle oikeutta.

Summa summarum: Sarjakuvapäivät on parempi kuin odotin. Eli aika hyvä.

Ai niin, mukana myös: Pasi Heikura, Tapani Rytöshonka, Tomi Riionheimo, Piipa Toivonen, Christer Nuutinen, Ilkka U. Pesämaa ja Inari Kylänen.

Ville Hänninen

Doug Allen: Steven Suomennos Pekka A. Manninen, tekstaus Hannele Kivilahti EGMONT

Steven on pöljään kolkkalakkiin sonnustautunut pikkumies, joka on jatkuvasti kiukkuinen. Steven vihaa ihmisiä, elämää, joulupukkia – ihan kaikkea. Steven sanoo kaikkeen ei ja pamauttaa haulikolla jopa parasta ystävänsä Brockia, jos pullero sattuu livauttamaan suustaan lauseparren, joka ei miellytä heppua.

Stevenin sivun tai parin mittaiset seikkailuja on kahden tyyppisiä: toisissa vihataan lakonisella innolla ja toisessa ryhdytään pohtimaan jotakin kysymystä (esimerkiksi miksi Steven vihaa ihmisiä) pääsemättä puusta pitkään. Lakonista vihaa kuvaa hyvin "tarina", jossa Steven marssii ekokauppaan sanomaan asiakaille (tietenkin naisia): "Kuolkaa huomenna."

Steven on piirretty tahallisen kököllä tyyllillä, jonka tarkoitus lienee viitata underground-sarjakuvaan, eikä tapahtumissa ole juuri järjen hiventä. Riippune lukijasta, miellyttääkö Stevenin ominta-

keinen huumori vai alkaako poikamainen pieru- ja ammuskeluhupailu haukotuttaa jo ensimmäisellä sivulla. Kulttuurierot kamppivat Steven-rukan: Yhdysvalloissa on edelleen tabu puhua vessa-asioista ja haistatella poliiseille, ja Stevenin pieru-huumori aiheuttanee siellä samanlaisia pyrkähdyksiä kuin viinasta puhumisen Suomessa. Koska Stevenistä puuttuu southparkmainen yhteiskunnallinen taso, huumori jää lähinnä lastentarhatasolle. Infantiilihumorin ystäville Steven lienee kuitenkin nannaa.

Laura Honkasalo

Ilpo Lagerstedt: Minä Tex Willer JALAVA

Lännensarjakuva Tex Willer on ilmestynyt Italiassa yhtäjaksoisesti vuodesta 1948, Suomessa vuosina 1953-1965 ja vuodesta 1971 eteenpäin. Viime vuonna Tex Willer-lehti oli Rautakirjan irtonumeromyyntitilastossa kuudentena. Lehden levikki on pysynyt tasaisena vuodesta toiseen eli se on löytänyt oman lukijakuntansa. Erään alan harrastajan mielestä tyyppillinen Texin lukija on yli 30-vuotias, usein akateemisesti koulutettu ja on lue-nut lehteä nuoruusvuosistaan lähtien.

Realistiset jännitys-sarjakuvat samoin kuin jännitysromaanit voivat olla hyviä akateemisen tutkimuksen kohteita, koska ne operoivat usein yksinkertaistuksilla, ennakkoluuloilla ja stereotyyppioilla ja trivialisoiivat ihmisten ja kansojen välisiä suhteita. Jännityskertomus sijoittuu usein eksotisiin paikkoihin kuten esimerkiksi Suomeen.

Silti Tex Willeristä ei ole koskaan ollut Sarjainfossa artikkelia tai pidempää arvostelua. Sarjakuvaseuran lehtileikekoelmista huomaa, että Texistä ei juuri kirjoiteta muissakaan lehdissä. Nyt Ilpo Lagerstedt paikkaa aukkoa vakavissaan 176 sivuisella teoksellaan Minä Tex Willer. Aihe on siinäkin mielessä ajankohtainen, että Texin luoja Giovanni Luigi Bonelli kuoli tammikuussa.

1970-luvulla, kun Tex alkoi ilmestyä uudelleen Suomessa ja Suomen sarjaku-

vascura perustettiin, kulttuuriväki katsoi jännitys- ja varsinkin kauhusarjakuvaa pitkän nenänvarttaan. Kulttuuripoliittikan tavoitteena oli edistää kotimaista kulttuuria, ja toisaalta haluttiin rajoittaa huonoksi katsotun väkivaltasarjakuvan leviämistä.

Minä Tex Willer voisi olla myöhäinen puheenvuoro väkivaltavihdekeskusteluun, jonka tyyppillinen replikki oli "Puoliverinen Tex Willer käyttää väkivaltaa kaikkien ongelmien ratkaisuna. Väki-valta esitetään ihannoivassa sävyssä ja sitä pidetään välttämättömänä." (Sarjainfo 3/1978, s. 18, italialaista sarjakuvaa käsittelevästä artikkelista.)

Lagerstedt kirjoittaa: "Tex.. on asian-tuntijan taidemuoto, jossa lukija arvostaa pieniä muutoksia ennalta määrätyn kaavan sisällä." Ennalta määrätty ainekset (ratsastusta, hyökkäyksiä, kaksintaisteluita) kattavat suurimman osan Tex Willer-tarinoista, ja tutkijan kannalta mielenkiintoiset yksityiskohtat on kaivettava esille ruutujen välistä. Kirjoittaja on tehnyt perusteellista työtä lukemalla kaikki Suomessa 43 vuoden aikana ilmestyneet lehdet. Tex Willeristä ja kumppaneista esitetään täydellinen henkilöhistoria.

Texiä vertaillaan muihin perinteisiin kirjallisuuden ja elokuvan lännensarjakuviin John Caweltin ja muiden tutkijoiden teosten pohjalta. Tekijä ei kuitenkaan vertaa Tex Willeriä muihin lännensarjakuviin tai tee sarjakuvakritiikkiä. Vertailukohteina toimivat kovin erilaisia aihepiirejä käsittelevät sarjat kuten Yoko Tsuno, Natasa ja Ritari Ardent.

Alussa kirjoittaja asettaa mielenkiintoisia kysymyksiä mutta vastaa vain osaan niistä. Toisaalta Minä Tex Willer ei ole mikään tieteellinen tutkielma. Sen ote on kertova ja lähtökohta nostalginen. Se on suunnattu vanhoille Texin lukijoille ja miksei myös vanhoille sarjakuvaharrastajille, jotka muistavat, miten Texiin ja muihin jännitys-sarjakuviin suhtauduttiin 70-luvulla.

Kirjan suurin puute on sen kieliasu. Erityisesti juoniselostusten kieli on sekavaa ja paikoin vaikeasti ymmärrettävää, tyyliin "Tarinassa Silmäpuolitappaja roisto kuului yhteiskunnan yläosaan." tai "Muistamme ehkä, miten Magic Face oli

Kapteeni Mikin vakiokonna kahteen otteeseen useiden vuosien ajan." Alussa kirjoittaja kysyy "Onko Tex myyttisen westernin myytti?". Sanat "lännelekuva" ja "länne-sarjakuva" on kirjoitettu johdonmukaisesti väärin. Jos Ilpo kirjoittaisi peruskoulussa tällaisen aineen, hän saisi huonon arvosanan.

Pauli Ruonala

Pat Turrett – Jenny Butterworth: Tiffany Jones Suomennos Juhani Tolvanen, tekstaus Jouko Nuora JALAVA

Englantilaisten Pat Turrettin ja Jenny Butterworthin vuonna 1964 luoma Tiffany ilmestyi parhaimmillaan yli sadassa lehdessä ja 23:ssa eri maassa. Thtiinpä siitä Peter Walkerin ohjaama ja huippumalli Anouska Hempelin tähdittämä seksikomediankin (1973). Suomessa sarjaa julkaistiin Annassa ja Me Naisissa.

Päähenkilö Tiffany Jones on sirpsakka valokuvamalli, joka kohtaa työssään mysteereitä ja salaperäisiä tyyppejä. Taustana on 1960-luvun Lontoo sekä englannin maaseutu linnoineen ja kartanoineen.

Albumiin on koottu muutama 1960-luvulla ilmestynyt Tiffanyn seikkailu. Tiffany asuu Lontoossa lääketiedettä opiskelevan Jo-serkkunsa kanssa. Työssään valokuvamallina hän törmäsi timanttien salakuljettajiin. Veneretkellä Jon kanssa ratkaistaan nihilistisen erakon arvoitus. Tiffany lanseeraa oman vaatemuotolliston, josta tulee tietenkin menestys, ja auttaa luottovalokuvaajansa Guyn jaloilleen juopottelukierteen jälkeen.

Ja tietenkin pöyhäkuutrisella neidolla on passeli asu joka tilanteeseen: kokkuvauksiin hän marssii ruusukuvioisessa tiukassa housupuvussa, leveäraitainen kravatti kaulassaan. Säälä, että albumista jää uupumaan monia Pat Turrettin hupaisia sarjakuvallisia ideoita kuten se, että sankarittaren kylpiessä hänen rintansa on peitetty puhekuplalla.

Tiffany Jones on täydellinen naistenlehtisarjakuva: siinä on glamouria ja älykäästä huumoria sekä sankaritar, joka ei haikaile miesten perään, vaan elää omaa elämäänsä. Kun taustana on vielä varmoin viivapiirroksin tallennettu 1960-luvun Lontoo, lukukokemus muodostuu kerrassaan riemukkaaksi ja virkistäväksi.

Miinusta sen sijaan tulee albumin kehnoista painojäljestä sekä varsin huolimattomasta tekstauksesta.

Laura Honkasalo

Harvoin tulee naurettua niin monta kertaa ääneen kuin tätä albumia lukiessa. Suomalaisuuden klassikko Väinämöinen on klassikko myös sarjakuvana. Missään muussa median muodossa ei syntyisi näin tarkkaa ajankuvausta kotimaisesta ajasta 2000-luvulla – tai ei ainakaan näin hauskaa.

Ontot kukkulat -albumissa enteiltiin sankareiden paluuta, ja kun Väinö oli kerran luvannut palata Kalevalan lopussa, päätti Hiltunen käyttää hahmon lupausta hyväkseen. Kiitos Ilta-Sanomien Kuukauden kotimaiset-sarjan, näin myös tapahtui. Aluksi Hiltunen mietti jatkuvajuonista jännäristriippiä, mutta sellainen tuntui aikansa eläneeltä. Niinpä hän valitsi normaalityyliään rennommalla tyylillä piirretyn, muinaistarustoon pohjaavan huumorisarjan.

Kun hahmot oli muokattu sarjakuvaliiseen asuun, strippejä alkoi tulla kuin liukuhihnalta. Väinämöinen-sarjaan Buster Keaton -teoria ei päde. Tekijän ilo on riemua myös lukijan silmille.

Väinö soutaa ruuhensa keskelle modernia elämää, tuohivirsut jalassaan ja hauenluinen kannel kainalossa. Maailma on vaivaisessa 10 000 vuodessa muuttunut paljon oudommaksi kuin kirjokannen takoja osasi edes kuvitella. Mutta koska hän on luomukantainen supersankari, ei sormi kauaa suussa viipyile. "Kun on monta tuhatta vuotta vanha, alkaa arvostaa tuoretta näkemystä ihan mihin tahansa", loihee Väinö lausumaan nykytaiteesta.

Väinämöisen paluu on kokonaisuudessaan osoitus juuri tästä. Kansanperinteen homeisen mielikuvaverhon ylleen saaneet Hiltunen osoittaa, että Kalevalan tarinat ovat hyvin siirrettävissä tähän päivään. Partasuun uroon laulu soi yhä komeammin kuin yksikään syntikka. Myös muut Kalevan uroot ja emännät ovat löytäneet itselleen sopivan sävelkulun urbaanista sykkeestä. Esimerkiksi Louhi toimii mainosalalla ja Tapiosta on tullut avohakkuita kannattava "hyötymetsän ruhtinas".

Citymenninkäinen Jabe joutuu välistä luotsaamaan ystävänsä Väinöä, ettei

© Hugo Pratt

tämä oikeisi nyky-yhteiskunnan mutkia liian kovalla kädellä. Perhekuntaan liittyy myös Seppo Ilmarisen röttöpoika ja ketutyttyöjen iskun tuloksena turvapaikkaa anova siili Untamo.

Jokainen albumin noin 250 stripistä ei ole täysosuma, joskus limboillaan ja toisinaan satiiri on turhan kilttiä. Vaan kun kaikki natsaa, sujuva piirros ja napakasti esitetty ristiriitatilanne yhdistyvät, ja lukija tuntee aidon kalevalaisen hehkun rinnassaan. Jos huomaa sitä naurultaan. Väinämöisen paluusta tulisi tehdä ohjelumenisto kouluihin – ainakin itse sain tästä aivan uudenlaisen innon lukea alkuperäistäkin Kalevalaa.

Vesa Kataisto

Hugo Pratt: Anna ja Dan viidakossa
Suomentanut Heikki Kaukoranta,
tekstaus Jussi Karjalainen
JALAVA

Nimellisesti tohtori Livingstonen tyttärestä ja kuninkaan poika Danielista kertovat lyhyet seikkailutarinat ovat sarjakuvahistoriallisessa mielessä hyvin kiinnostavia. Vuonna 1959 Pratt pääsi ensimmäistä kertaa kirjoittamaan kokonaisia tarinoita oman mielensä mukaan. Alkujaan argentiinalaisessa nuortenlehdessä julkaistut tarinat osoittavat tekijän lahjakkuuden, kun hän pääsee irti "lastensarjakuvan" viitekehuksesta.

John Fordin elokuvallinen kerronta, klassinen seikkailukirjallisuus sekä piirrospuolella ennen kaikkea Milton Caniff (Terry and the Pirates) ovat toimineet Prattin inspiraation lähteinä. Pikkutarakasti piirretyissä kuvissa näkyy myös Hugon Afrikassa viettämien vuosien vaikutus ja tarinoissa mieltymys mystiikkaan.

© Petri Hiltunen

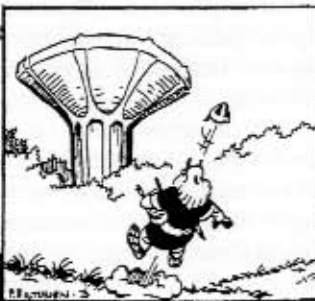
Aikuisten mielenmaisema kiehtoo Prattia selvästi enemmän kuin albumin teini-ikäisten nimihenkilöiden toiminta. Tarinat hivuttautuvat puhtaasta seikkailusta kohti melodraamaa.

Ajankohta on vuosi 1914, paikkana kuvitteellinen Gombin kylä ja siellä sijaitseva brittiläinen varuskunta. Ensimmäinen juttu Wambo on kuollut. Wambo tulee takaisin on tavanomainen seikkailu, jonka rasimia nykylukija saattaa älähtää. Sivistyneet britit juovat teetä samaan aikaan kun mustat villit uhittelevat magialla. Ei auta muu kuin tarttua kivääriin ja osoittaa siirtomaaherrojen puolelle siirtoneille Askar-palkkasoturille, että pyssy on taikvoja voimakkaampi.

Neljässä tarinassa vilahtelee useita sivuhahmoja, jota sittemmin ovat tulleet tutuiksi Corto Maltese-albumeista. Luutnantti Tenton ja kapteeni MacGregor jatkavat seikkailumista Aavikon skorpionit-teoksessa.

Norsujen hautausmaa -novelli on jo hyvin lähellä meille tutuksi käynnyttä Pratt-tyyliä. Psykologinen kerronta ohittaa toiminnan, symboliikka on oleellinen tekijä, lähestyvä ensimmäinen maailmansota painaa hahmojen päälle ja vieläpä tuohon tuomittu romanssikin mahtuu mukaan.

Vesa Kataisto

Liity Jasso-Glubiin!

Jasso-Glubi tarjoaa Jasson ystäväille huvia ja hyötyä. Jäsenmaksua vastaan saat tänä vuonna jäsenkortin, Jasso-teibbiä ja 2 Glub!-lehteä täynnä tietoa ja ubouutta Jasso-sarjakuvaa!

Jäseneksi saat maksamalla 70 mk tilille 800011-70420856 (maksun saaja: Valiosarjat Oy, PL 225, 00931 Hki). Viestiosaan tunnus "Jasso-Glubi 2001" ja oma nimi & osoite, niin glubiposti löytää perille! **Tervehd!**

Liittyminen ei onnistu NEULALLA JA LANGALLA.

Kö?